(٢١٤)

CI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. ... Kütüphanesi
1923

Süley... ...ütü..hanesi
Hacı Mahmud
3221

هذا رسالهٔ دوریهٔ حضرت مصری قدس سره العزیز

بسم الله الرحمن الرحیم

ای عزیز معلومک اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق
اتمشلردرکه اول ذات اقدس تعالی وتقدس حضرتلری مرتبهٔ احدیتده
برکنز مخفی ایکن معروف اولمغی مراد ایدکده عالم ارواحی وعالم اجسامی
خلق ایدوب کندی جمال رحمتنک وکمال قدرتنک وجلال عظمتنک
ونوال نعمتنک وانواع صنعتنک واسرار حکمتنک ظهوره کتورمک مراد
ایدکده وجمیع مخلوقاتندن اقدم کتم عدمده برجوهر اخضر النوری
وجوده کتورمشدر وبعض روایتده کندولی نورندن بر لطیف وعظیم
جوهر وار ایدی اول جوهری وار ایدوب اندن جمیع کائناتی تدریج

وترتیب ایله اظهار اتمشدر واکا جوهر اول ونور محمدی ولوح محفوظ
وعقل کل وروح اضافی تسمیه ایدرلرکه جمیع ارواح واجسامک
مبدائی ومنشائی اول جوهردر چونکه حق تعالی محبته بر جوهره
بر باقمشدر رهادن اول جوهر اریوب صو مثالی اقمشدر وانک دیبی
خالصی فرقنه جمع اتمشدر پس اول دیدهدن ابتدا نفس کلی یاردیلوب
بعده ارواح ملوکه بعده ارواح انبیا بعده ارواح اولیا بعده ارواح
عارفینی بعده ارواح جنی بعده ارواح عابدینی بعده ارواح مؤمنینی
بعده ارواح کافرینی بعده ارواح شیاطینی بعده ارواح حیواناتی بعده
ارواح نباتاتی بعده ارواح طبایعی بعده عناصری خلق اتمشدر
وارواح مذکوره لری جمله علی مراتبهم مقامات معلومه تعیین
ایدوب هر صنف کندی مقام معلومنه کتمشدر وهر روح کندی
جنسینه بولوب جنود مجنده اولوب هر فرقه مقامنده قالمشدر
وعالم ملکوت بو اوده دورت انواع ارواح ایله تمام اولمشدر دبو

عالمك اعلى واصفى والطفدن عالم غيب وعالم لاهوت وعالم
جبروت اطلاق ايدرلر واوسطنه عالم ارواح وعالم معانى وعالم
امر تسميه ايدرلر وادنى واكثف واجسام اقربنه عالم مجردات وعالم
برزخ وعالم مثال ديرلر وبونك اوزرينه ايكى بيك سنه مرور ايدكده
حق تعالينك ارادۀ قديمه سى تعلق ايتديكم اظهار تام وشان ايجونده
عالم اجسامى خلق ايليه پس اول جوهر اوله محبته بر نظر دخى
قيلمشدر وانك يوزى صوى حياسندن حركته كلوب امواجى مرتفع
اولمشدر وزبد اعلوسنده عرش اعظم وجوده كلمشدر وانك تحتنده
زبده لردن كرسى وجنت وجهنم وسموات سبعه وعناصر اربعه
وجوده كلوب صورته بولمشدر وعرش اعلوده اسفل السافلين
دكن بو عالم صورت بو ترتيب اوزره نظام بولوب اون بش
نوع اجسام مذكوره ايله عالم ملكك وصفى تمام بولمشدر
د بو عالمك اعلوسنه عالم علوى وعالم اجسام وعالم بقا

وعالم

وعالم آخرت ديرلر واوسطنه عالم متوسط وعالم اجزام وعالم
ابديه وعالم افلاك وعالم سموات اطلاق ايدرلر وادناسنه
عالم سفلى وعالم عناصر وعالم كون فساد وعالم دنيا تسميه
اولنور پس مفردات عالم ملكوت ايله مفردات عالم ملكك
مجموعى اغنى انواع ارواح ايله اصناف اجسام بسيطه
نك حرف هجا امثالى يكرمى طقوز تمام اولمشدر وايكى عالمك
مفردات مذكورۀ معدوده سى تركيبندن اوچ قسم اجسام مركب
وجوده كلمشدر معدن ونبات وحيوان اولمشدر نيجه كم تركيب
حروف اسم وفعل وحرف حصوله كلمشدر واصول كلمات انلر
اولمشدر كذلك مفردات دو عالمدن مركبات ثلاثه ظهور ايدوب
انلردن كتاب جهان بى حد و پايان معالى بولمشدر پس عين
عبرتله عالمه نظر ايدن عارفلر هر شئده دن نيجه حكمت تماشا
قلمشدر واهل الله صنع بارى اسرارينه مطلع اولمشدردر

وحروف اشیادن لب معنایه واروب حضوراتنی بولمشدر
نتکم بیت عالمکه تام نسخهٔ حکمتدر معناسنی فهم ایلینه
جنتدر محرم شهور اولنلرک چشمنده زندان بلا چاه غم ومحنتدر
وجمیع حکما: اسلامک واکثر علما: دینک رأی اصابت
قرینلری بویله درکه اول بر شیکه وجود لوزمدر اکا واجب
الوجود دیرلر وهرکه عدم لوزمدر ممتنع الوجود دیرلر وهر
نسنه کم نه وجودی لوزم اولور ونه عدمی لوزم اولور اکا
ممکن الوجود تسمیه ایدرلر پس هرشیکه موجوددر یا واجب
الوجود یا ممکن الوجوددر زیراکه اول وجود اول جهتدنکه
موجوددر کندی وجودندن غیریه محتاجدر ویا محتاج دکلدر
اکر غیریه محتاج دکل ایسه اول واجب الوجوددرکه باری تعالی
در واکر محتاج ایسه اول ممکن الوجوددرکه عالمدر اول نسنه
کم موجود دکلدر شریک باریدرکه معدومدر زیرا حکما دیمش

دیمشلردرکه

دیمشلردرکه ممکن دکلدرکه موجود معدوم اوله ویا معدوم موجود
اوله موجود همیشه موجوددر ومعدوم همیشه معدومدر لکن
ممکندرکه موجود بر مرتبه دن بر مرتبه یه وبر حالتدن بر حالته انتقال
وتبدل ایلیه مفردات مرکبات مرکبات مفردات اولدیغی کبی پس
عوام الناس بو تبدیلوقی سیر ایتدکده ظن ایدرلرکه معدوم موجود
اولور ویا موجود معدوم اولور پس ایمدی اثبات واجب الوجود
ظاهر اولمشدر بو برهان ایله کم ممکنات موجوددرلر حالبوکه
وجود ممکنات غیریدن اولور والبته اول واجبه منتهی اولور
زیراکه واجب الوجود اولمدقجه ممکن الوجود هم اولمز یعنی
ابتدا محتاج ایله موجود کرکدرکه فلون نسنه فلون نسنه یه محتا
جدر دیمک اصح اوله پس برهان مذکور ایله واجب الوجود
حضرتلری ثابت وعیان اولمشدر نوع ثانی ممکن الوجود اولوب
اقسام خمسهٔ جواهری اجمالاً بیان ایدرز ای عزیز معلوم اولسونکه

اهل حکمت دیمشلردر که ممکن الوجود اولان نسنه اگر بقاء
وجودنده متغیر اولمز ایسه آکا جوهر دیرلر و اگر متغیر اولور
ایسه آکا عرض دیرلر زیرا که وجود بشقه در و بقا وجود
بشقه در نتکم کوررسوکم ایکی شخص وجودده مشترکدر
برینک بقاسی تا یوز ییله دک قالور و برینک بقاسی اون
ییلدن زیاده قالمز پس بقا وجود وجودک غیریسیدر عینی
اولمز و جمیع ممکنات یا جوهردر یا عرضدر زیرا که بر نسنه
بر نسنه یه محتاج اولوب آکا ساری اولور یا اولمز اگر محتاج
اولوب آکا ساری اولور یا اولمز اگر محتاج و ساری اولور ایسه اول
ساری حال و اول مسری فیه اولان محل تسمیه اولنور و اگر
بری برینه محتاج اولور ایسه اول محله هیولی و اول حاله صورت
جسمیه یا صورت نوعیه دیرلر و اگر افتقار بر طرفدن اولوب
ایکنجی حال محله محتاج اولور ایسه اول محله موضوع و اول حاله عرض

دیرلر پس عرض موضوعده موجود اولان نسنه در الوان
کبی و اگر حال و محل اولمیوب ایکیسندن مرکب اولور ایسه
آکا جسم طبیعی دیرلر و اگر و محل و مرکب اولمیوب اجسامه
تدبیر و تصرفیله متعلق اولور ایسه آکا نفس انسانیه و بالنفس
فلکیه دیرلر و اگر اجسام تدبیر و تصرفیله دخی تعلق
ایتمز ایسه آکا عقل دیرلر که لسان اهل شرع ملک دیرلر
پس بش قسمدر بری هیولی و بری صورت جسمیه و بری
جسم طبیعیدر بو اوچی جوهر مقروندر و ایکیسی دخی
جوهر مفارقدر که بری نفس و بری عقلدر اما عقل انکله
ذات واجبک اراسنده واسطه اولمدیسه آکا عقل اول
و عقل کل دخی دیرلر و اگر عقلک تحتنده عقل آخر اولمدیسه
آکا عقل عاشر و عقل فعال دخی دیرلر و اگر عقلک ایکی جا
نبنده عقول اولدیسه آکا عقل متوسط دیرلر و عقولک اشرفی

والطفی عقل کلدر واکا قریب اولان عقوللردر واما اکر
اجسام بسیطه ده متصرف اولدیسه اکا نفس فلکی ونفس
عنصریه دیرلر واکر اجسام مرکبه ده متصرف اولوب اول
اجسامه نشونما ویرمدیسه اول اجسامه معادن دیرلر
سیم وزر کبی ولعل وحجر کبی واکر نفس اجسام مرکبه یه نشونما
ویردیسه لکن حس وحرکت ویرمدیسه اول اجسامه نبات
دیرلر سبزه وازهار واشجار واثمار کبی واکر نفس اجسام
مرکبه یه نشونما وهم حس حرکت بخشش ایدوب نطق ویر
مدیسه اکا حیوان غیر ناطق دیرلر انعام وحیوان ووحوش
وطیور کبی واکر نطق دخی بخش ایدرسه انسان دیرلرکه
زبده وجود وخلاصه هر موجود اودر وثمره شجره
جهان وتتمه دوران اودر پس بو بر نفس هر بر مرتبه ده
بشقه بر اسم ایله تسمیه اولنور اما جماداتده اکا نفس

طبیعی

طبیعی دیرلر ونباتاتده اکا نفس نباتی دیرلر وحیواناتده اکا نفس
حیوانی دیرلر وانسانده نفس انسانی ونفس ناطقه دیرلر
وبو مرتبه ده جمیع تمامیله نشاط ایدوب کمالیله متصرف
اولور واما جسم طبیعی بر جوهردرکه انک ذاتنده مقادیر
اجسام یعنی طول عرض وعمق زوایای قائمه اوزره
تقاطع ایتمک شرطیله فرض اولنمق ممکن اوله وجسم
ایسه یا بسیطه اولور ویا مرکب اولور وجسم بسیطه
اولدرکه انک اجزاسیله طبیعتی متشابه اولور یعنی صور
وطبایعی مختلف اولیان اجسام منقسم اولمیوب انک طبیعتی
بر اوله که اول طبیعتدن صادر اولان شی نهج واحد اوزره
صادر اوله وجسم بسیطه ایسه یا علویدر یا سفلیدر
وعلوی دخی یا منیردر ویا منیر دکلدر اکر منیر ایسه کواکبدر
واکر منیر دکل ایسه افلاکدرکه آنره اجرام اثیریه دیرلر

وعالم علوی دخی دیرلر وجسم بسیطه سفلی عناصر اربعه درکه
انلره ارکان اربعه دیرلر وانلر نار وهوا وماء وترابدر وبو
دوردنیه وانلرك ضمننده بولنان اجسام مرکبات عالم سفلی
وعالم کون وفساد دیرلر واما جسم مرکب اولدرکه انك اجزاسیه
طبیعتی متشابه اولمیوب صور وطبایعی مختلف اولوب
اجسام منقسم اولوب عناصر اربعه دن ترکیب اتمش اوله
معادن ونبات وحیوان کبی وبونلره موالید ثلوثه دیرلرکه
اباء اثیریات وامهات عناصردر وجسم مرکب دخی ایکی قسمدرکه
بری تام وبری غیر تامدر اما مرکب تام اولدرکه برزمان معتدیه
کندی صورتیی حفظ ایده موالید ثلوثه کبی واما مرکب غیر تام بو
نك خلوقی اولوب کندی ترکیبنك صورتنی حافظ اولمز دخان
وسحاب وشهاب کبی وسائر کائنات جو کبی جوده جسم
بسیطك جمله سی کندی طبیعتیه حالی قلسه لر انلرك شکلی

کره یه

کره یه متشابهدر یعنی مدور طوب نسنه شکلنده در
پس جمیع افلاك ونجوم وعناصر کرویة الاشکالدر وذکر
اولنان اقسام خمسهٔ جواهرکه عقل ونفس وهیولی وصورت
وجسمدر بونلرك مجموعنه بود باغز جامعدر وبونلرك جمله
سیله ایکی عالم قائم ودائمدر **بیت** بیل اول کائناتی عقل
وجاندر پس حس اولنان فلك گرداندر پس نار وهوا آب
وخاك ارکاندر معدنه نبات حیوان انساندر نوع ثالث
ممکن الوجود اولان اقسام تسعه اعراضنی بیلدریر معلوم
اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه موضوعه موجود اولان
اعراض طقوز قسمدرکه کم وکیف واین ومتی واضافت
وملك ووضع وفعل وانفعالدر اما کم اول نسنه درکم
ذاتنده مساوات وعدم مساواتی قبول ایده وبو یا منفصلدرکه
نقط وعدددر ویا ذاتی قراری متصلدرکه خط وسطح

وجسم تعلیمدر یعنی ثخندر و یاذاتی قرار اتمیین متصلدرکه
زماندر و اما کیف اشیاده بر هیئتدرکه ذاتنه قسمت و نسبت
اقتضا اتمیوب کیفیات محسوسه و داسیه منقسم اولور
حمرت خجل کبی و صفرت وجل کبی و کیفیات نفسانیدن یکا
منقسم اولور ابتدای خلقتده علم کتابت کبی و کیفیات استعدا
دیه دن یکا منقسم اولور صلابت و لین کبی و کمیات مختص
اولان کیفیتدن یکا منقسم اولور مثلثه و مربعه کبی سطحدن
زوجیه و فردیت کبی عدددن و اما این برحالتدرکه اشیاده
مکانده بولنمری سببیه حاصل اولور و اما متا برحالتدرکه
اشیایه زمانده بولندقری ایچون حاصل اولور و اما اضافت
برحالتدرکه نسبتی متکرردر ابوت و بنوت کبی و اما ملک
برحالتدرکه اشیایه حاصل اولور انلری برنسنه احاطه ایدوب
انتقالریله منتقل اولمق سببیه اول حال بولنور انلرک

معمم

معمم ومقمص اولدیغی کبی و اما وضع بر هیئتدرکه اشیایه
حاصل اولور برنسنه اجزاسنک بعضیسنک بعضیسنه
نسبتی سببیه و امور خارجیه نسبتلری سببیه اول هیئت
بولنور قیام و قعود کبی و اما فعل برحالتدرکه اشیانک
تأثیراتی سببیه انده اول حالت حصول اولور قاطع کبی مادامکه
قطع ایدر و اما انفعال برحالتدرکه اشیایه حاصل اید یانلر
غیریدن متأثر اولدقلری ایچون اول حالت بولنور متسخن کبی
مادامکه تسخن ایدر چونکه خمسهٔ مذکوره‌لی بر جوهر
عد ایدوب اعراض تسعهٔ مرقومه‌یه ضم ایلمشدر پس مجموعنه
مقولات عشره دیمشلردر اما جوهر کندی ذاتیله قائم
و ثابتدر و عرض ایسه جوهر ایله قائم و الحق عندر وجمله
عالم جمیع اجزاسیله مقولات عشره‌دن مرکب جسم واحددر
وجمله‌سی لسان حال ایله جناب واجب الوجودک وحدت

وجودینه ناطقدر وشاهددر ومعقولات عشره یی بو
بیتده جامعدر وهب بوکه عانددر بیت جوهری بیل کم وکیف
اذن اضافتله متا وضع واین وملك وبفعل ینفعلدر
ای فتا فصل ثانی ترتیب ظهور عقول ونفوس وافلاکی
ومراتب وطبایع وتبدل ارکانی ودونش انقلوب نار وباد وآب
وخاکی وتولد معدنی ونباتی وحیوانی وانسانی ه بو نلردن ارشده
متوسط اولونی ومبدا ومعاد ارواحی وکیفیت دوران وجود
اشیاهی دورت نوع ایله حکیمانه بیان ایدر نوع اول ترتیب
ظهور عقولی ونفوس افلاکی وعناصر اربعه دن صدور
کیفیات اربعه یی بیلدیرر معلوم اولسون که اهل حکمت دیمشلر
درکه حق تعالی جمیع اشیادن مقدم عقل کلی ایجاد وموجود
ایلمشدر وبونکا عقل اول وجوهر اول دخی دیرلر پس حق تعالی
بو عقلی اوچ معرفت بخش اتمشدرکه بری معرفت حقدر وبری

معرفت

معرفت نفسدر وبری معرفت احتیاجدرکه موجودسنه محتاج او
لدیغنی بیلمشدر وبو اوچ معرفتك هر بریدن بشقه بر نسنه
وجوده کلمشدر زیرا که واحددن واحد صدور ایدر کلمشدر
اما معرفت حقدن بر عقل دخی پیدا اولمشدرکه اکا عقل ثانی
دیرلر واما معرفت نفسدن بر نفس دخی موجود اولمشدرکه اکا
نفس کل دیرلر واما معرفت احتیاجدن بر جسم ظاهر اولمشدرکه
اکا فلك اعظم وفلك اطلس وفلك الافلاك ومحور جهان وجسم
کل دخی دیرلر وبو فلکك عقلی عقل ثانیدر ونفسی نفس کلدر
واما عقل ثانیدن دخی بو اوچ معرفت ظهور اتمشدرکه معرفت
حقدن بر عقل ثالث ومعرفت نفسدن بر نفس ثانی ومعرفت
احتیاجدن بر فلك ثانی صادر اولمشدر وبوکه فلك البروج
وفلك ثوابت دخی دیرلر بو فلکك عقلی عقل ثالثدر ونفسی
نفس ثانیدر واما عقل ثالثدن هم بو اوچ معرفت کلوب

نيه بو ترتيب اوزره بشقه برعقل بشقه برنفس وبشقه
برجسم ظاهر اولمشدر تا طقوز مرتبه يه دك بو عقل اولدن
طقوز عقل وطقوز نفس وطقوز فلك صادر اولمشدر بو
طقوز عقل افلوكدر وبو طقوز نفوس نفوس افلوكدر پس
افلوك تسعه دن هر بر فلكك برعقلى وبرنفسى وبرجسمى
واردر اما فلك اعظم عبرتى اعلودر وحيه يي محيطدر برجسم
بسيطدر وانك جوقنده فلك بروجدركه جميع كواكب ثابته انده در
وانك درونده فلك زحلدركه انده زحلدن غيرى كوكب يوقدر
وانك درونده فلك مشتريدركه براكا مخصوصدر وانك
آلتنده فلك مريخدركه انده براودر وانك تحتنده فلك شمسدركه
انده سلطاندر وانك ديرنده فلك زهره دركه انده براودر
وانك جوقنده فلك عطارددركه اول فلكده براولو كوكبدر
وانك درونده فلك قمردركه انده قمردن غيرى برشئ يوقدر

ولكا

ولكا سماء دنيا تسميه ايدرلر وانك عقلنه عقل عاشر
وعقل فعال وعقل فياض اطلوق ايدرلر وانك نفسنه
واهب الصور وطبيعت مطلقه ديرلر وبونلرك امتزاجندن
فلك قمر تحتنده عناصر اربعه كه نار وهوا واب وخاكدر ترتيب
مذكور اوزره حصل اولمشدر وعناصرده كيفيات اربعه كه
حرارت وبرودت ورطوبت ويبوست در وجود بولمشدر
وامتزاج عناصردن دخى مواليد ثلثه كه معدن ونبات
وحيواندر وجوده كلمشدر وجنس حيوانك اشرف
انواعى انسان اولمشدر وظهور كائنات انسانده نهايت
بولمشدر ودائره وجود انكله تمم اولمشدر وثمره شجره
جهان اولديغى ايچون جمله دن صكره وجوده كلمشدر پس
خلاصه دوران انسان اولمشدر نوع ثانى عناصر اربعه
نك مراتبنى وطبايعنى وبرى برينه تبدل وانقلابنى

بیلدیر. معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق
ایتشلردرکه فلك قمرك تحتنده کرۀ ناردر وانك تحتنده کرۀ
هوادر وانك تحتنده کرۀ مادر وانك تحتنده کرۀ خاکدر جمله‌نك
اسفل ومادونی اشقدر اما حیز نار هوانك فوقنده دیلی
اولدرکه نار دخان فوق سننه کیدوب مشاهده اولندیغی کبی
اصلنه میل ورجوع ایدر واما حیز هوا مانك فوقنده اولدیغنه
دلیل اولدرکه اکر بر ابنان منفوخی قعر حوضه کتورسه
زمانك تحتنده قرار ایتمیوب فوقنه چقار واما حیز آب
ترابك فوقنده اولدیغنه دلیل اولدرکه اکر حجری یا بر مدری
فوق الماء وضع ایلسه ز وجه ماده قرار ایتمیوب اصلنه
میل ایله حیزینه رجوع ایدرکه حیز ترابه تحت الماء در و
اسفل جمیع اشیادر وبو حیزلرینه قرار ایدن عناصر اربعه
بربرینه تدریج ایله تبدیل اولورلر تکم نار مرور ایامده صورت
ناریه

ناریه سنی ترك ایدوب هوایه کیروب نار هوایه منقلب اولوب
وهوا دخی تدریج ایله هوائیه صورتنی طوتوب ترك ایدوب
مائیه صورتنه کیروب هوا ما اولور ومادخی تدریجیه ترابیه
صورتنی طوتوب ما تراب اولور وتراب دخی ناریه صورتنه
کیروب تراب نار اولور وبو طریق ایله وعکسیله عناصر
اربعه بر صورتدن بر صورته منقلب اولور تا اینه کندی
صورتلرینه انتقال ایدرلر وتبدیل صورت عناصره استحاله
دیرلر چونکه طبیعت نار یابس وحاردر وطبیعت هوا حار
ورطبدر وطبیعت ما رطب وبارددر وطبیعت خاکك
بارد ویابسدر وهم اشتباه یوقدرکه نار هوا ایله حرارتده
مشترکدر وهوا ما ایله رطوبتده مشترکدر وما خاك
ایله برودتده مشترکدر خاك نار ایله یبوستده مشترکدر
پس یبوست نار رطوبت هوایه تبدیل اولسه نار حار

ورطب اولوب هوایه منقلب اولور و حرارت هوا برودت
مایه تبدیل اولسه هوا رطب و بارد اولوب مایه منقلب
اولور و رطوبت ما یبوست خاکه تبدیل اولسه ما بارد
و یابس اولوب خاکه منقلب اولور و برودت خاکک حرارت
ناره تبدیل اولسه خاک یابس وحار اولوب ناره منقلب اولور
یعنی نار هوا اولور و هوا آب اولور و آب تراب اولور و تراب
نار اولور و بو استحالهیه طریق مبدا دیرلر و اوله اولور که
عناصر اربعه استحالهٔ مذکورهنک عکسی اوزره قبول ایدوب
یبوست خاکک رطوبت ایله مبدل اولوب خاک آب اولور و
برودت آبک حرارت هوایه تبدیل ایدوب آب هوا اولور و
رطوبت هوا ناره تحویل ایدوب هوا اتش اولور و حرارت نار
برودت خاکه مبدل اولوب اتش خاک اولور بو استحالهیه
طریق معاد دیرلر و نوع ثالث دورتنجی استحالهٔ اربعه و تولد

معدن

معدن و نبات و حیوان و انسانی و بونلرک بیننده متوسط اولوب
بیلدیرر معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که دورت
استحالهٔ عناصر ظاهردر اما آتشک هوایه منقلب اولدیغنه
دلیل روشن بودر که شمعهلر یاندقده علولری علو سمتنه
کیدوب هوایه منقلب اولور اگر نار هوایه منقلب اولمسیدی
هر شمعهنک علوی بر خط متصل روشن اولوب کرهٔ هوانک
میاننده خط امثالی نوفه کیدوب کرهٔ ناره متصل اولورلردی
لکن چونکه بو شمعهلرک یبوستلری هوانک رطوبتنه نسبته
قلیلدر انکچون که اول اننده یبوست نار و رطوبت هوایه تبدل
ایدوب اول شعلهلر هوا اولور و اما هوانک مایه منقلب
اولدیغنه دلیل بودر که بهار و کوز فصلی صباح وقتنده
نبات اوزرنده اولان رطوبتکه اکا شبنم دیرلر اول
هوادر که صباح وقتی بارد اولوب مایه منقلب اولمشدر

زيرا حرارت هوا برودت مايه مبدل اولسه هوا ما اولور
واما آبك خاكه منقلب اولديغنه دليل بودركه قطرهٔ مطر نازل
اولدقده ابتدا قطره لركه خاكه واصل اولوب اول قطره لر خاكه
اولوب نابديد اولور نتكم مشاهده اولنور زيراكه اول قطراتك
رطوبتى يبوستنه نسبتله قليل ومغلوب اولور فى الحال
رطوبت قطرات يبوست خاكه تبدل ايدوب خاك اولور
بعده قطره كثرت بولوب رطوبت غالب اولدقده خاك
اوليوب طين اولور واما خاكك آتش اولديغنه دليل
واضح اولدركه نبات واشجار اجزا وعناصردن مركب
اولوب جزء خاكى انلره زياده بولنمش ايكن حطب نارايله
ياندقده اجزاسى ناره منقلب خاكدن اقل وماءى
قالور وبعض موضعده بدل حطب حجر يقارلر وانك
رمادى اقل قالور پس حق تعالينك امر تأثيريله افلاك

ونجوم

ونجوم دوران حركت ايديوب عناصر اربعهٔ استحالهٔ
مذكوره اوزره برى برينه مزج وتحليد ايتمشلردر تاكيم
اذدواج وامتزاج عناصردن ابتدا معدنيات حصل اولوب
اندن نبات پيدا اولوب اندن حيوانات وجوده
كلمشلردر وحيوان كمالنى بولدقده انسان ظاهر او
لمشلردر بو اجسام مركبات مراتب اربعهٔ مذكوره سى
ميانده متوسط مركبات هم واردر اما معدنيات ايله
نبادات اراسنده متوسط مرجاندر زيراكه صلوبتده حجر
كبيدر ونبات كبى ذره يه ذرهٔ قعر دريادن بتوب وجه
مادن يوقارو كلوب يابس اولدقده برك اولور واما
نبات ايله حيوان اراسنده متوسط نخل خرمادر
زيراكه اول نبات ايكن حيوان كبى مذكرينه مقارن او
لمدقجه نتيجه سى خرما اولمز وباشنى قطع اتسه ر هر ولك

اولوب قوریلوب برك بادی قالمز واما حیوانات ایله
انسان اراسنده متوسطلرك اظهری میموندر زیرا که جمله
اعضاسی شبه ذنبندن ماعدا بیوکلی درولی انسانه
مشابهدر وبو متوسطلرك وجودنده حکمت بودرکه هربری
کندی مرتبه سنك اسفلندن نهایت اعلوسنه واصل اولوب
مراتب موجودات اول تسلسل برله مرتب اولوب مرتبهٔ
انسانیه ده نهایت بوله پس نتیجه دور زمان وزبدهٔ
اجزاء جهان وجود انسانلر واباء سبعهٔ علویه نك
وامهات اربعهٔ سفلیه نك وموالید ثلثهٔ مرکبه نك
خلاصهٔ نتایجی بدن انسانلر بلکه علت غائیهٔ هر دو جهان
انجق حضرت انسانلر وبو افلاك وعناصر وموالیدالنك
قشری وظرفی وقابیدر اوجمله نك مخ ومغزی ولب لبابیدر
وجمیع اشیا خادم انسانلر واول مخدوم مکرمدر وعزیز

وشریف

وشریف ومحترمدر زیرا که اوجمله دن احسن واعمدر
نوع رابع مبدأ ومعاد ارواحی وکیفیت دور وجود
اشباهی بیلدیرر معلوم اولسونکه دینلشدرکه فیض
عام اولان وجود ساری ایچون عقل کلدن عقول تسعه
وانلردن نفوس تسعه وانلردن افلاك تسعه وانلردن
طبایع اربعه وانلردن عناصر اربعه یه تا خاکه گلنجیه دك
مجموعی طریق مبدادر وخاکدن معدنه واندن نباته واندن
حیوانه واندن انسانه واندن انسان کامله گلنجیه دك
بونلرك جمله سی طریق معاددر پس نور الهی وفیض نامتناهی
مرتبهٔ احدیتدن عقول اوزره وانلردن نفوس اوزره افلاك
اوزره وانلردن طبایع اوزره وانلردن عناصر وخاك اوزره
نازل وفائض اولورکه بوکا مبدا دیرلر قوس نزول دخی دیرلر
وبعده خاکدن معدنه واندن نباته واندن حیوانه واندن

انسانه واندن انسان کامله صعود ورجوع ایدوب
کاملدن حضرت حقه واصل اولور بو هان اول نوز
الٓهیدرکه ابتدا اول مقامندن کلوب بو مقاماتی کچوب
ینه کندی مقامنه کیدوب دوره سنی تمام ایدر کلّ شیئ
یرجع الی اصله فهواسنجه اولنور اصلنه کیدر واو نکه
من بدا الامر والیه یعود بیورمشدر بو وجود سارینک
امری دوری اولدیغنی دیورمشدر وبو رجوع معاد قوس
عروج دخی دیرلر پس محبت اصلیه حکیه وحقایق کونیه
توجهاتیله ساری اولون وجود عام اطوار مظاهرک هر برینه
واصل اولدقجه اول طورک صبغیله منصبغ اول مظهرک خصا
ئصیله متصف اولور وبو سریانه اول وجود عامک تنزیلو
تنزلی عبارتدر اما اول وجودکه دنیاده کامل اوله کرکدرکه انک
سیر عقول ونفوس وافلاک وعناصردن خاکه کلنجیه دک
سرعته

سرعته اولوب تنزیلو تنزه عوق اولمز وخاکدن معدنه و
نباته وحیوانه وانسانه وانسان کامله کلنجیه دک صعودنده
سرعته کلور برنده معوق اولوب قالمز واما اول وجودکه
انک کماله ایرمکه لیاقتی اولمز انک سیری مراتب نزول وعروجده
عوق اولوب کمالی بولمز اول مراتب نزولنده کاه صورت نادره
کاه صورت هواده وکاه صورت ترابده نیجه عوایق برله عوق
اولوب ومراتب عروجنده هم کاه صورت معدنده وهم کاه
صورت نباتده وکاه صورت حیوانده وصورت انسانده
کلوب کماله ایرنجیه دک کوناکون عوایقه حبس اولوب قالور
مثلو اول وجود ساری عالم نباته دخول ایدرکن بعض آفات
عارض اولوب نبات اولمز یاخود نبات اولورلکن کماله
ایرمزدن مقدم فاسد اولوب نشأت آخره محتاج اولور وکاه
اولورکه اعتدالدن بعید اولون نباته رد اولنوب اکل حیوانه

رونق اولمز وكاه اولوركه اكل حيوانه قابل اولور لكن قبل
الوكل ذائل اولور وبو طريق ايله نيجه يللر منعوق اولور وكاه
اولوركه بر حيوان قابل اكل انسان اولمشكن قبل التناول اول
حيوان فاسد اولور وحيوانى انسان مرتبه سنه نقل ايدر مدن
مانع اولور وكاه اولوركه انسان مرتبه سنه نقل ايدركن لكن
كال مرتبه سنه واصل اولمز وعقل كلى بولمز دنيايه انسان كلور
نادان كيدر وكاه اولوركه مراتب عروجى طى ايدوب خاكدن شجاره
كلوب سرعتله فواكه صورتنه كيروب غذاى انسان اولوب نطفه
شكلنى بولوب انسانه صورتنه كلور وعارف وعاقل اولور
لكن عقل اوله واصل اولمز وكمالنى بولمز وكاه اولوركه
سرعتله حنطه وشعير وارزو وارزن شكلنه كيروب مأكول
انسان اولور منى صورتنى بولور رحم مادره كلوب وعلقه
ومضغه اولوب شكل انسان كلوب عاقل وعارف وكامل اولوب

وعقل

وعقل اوله واصل اولور وعروجى تمام حاصل اولور وبو وجود
شريفك ابتداى عروجى معدنيات اولمشدركه اندرك ابتداسى طين
لزجدر بعده اندن مراتب احجاره ترقى قلمشدر واندن مراتب جواهر
منطرقه يه واصل اولمشدركه حديد وصفر ورصاص وفضه وذهب
كبى بعده لعل وياقوت وزمرد كبى جواهرك مراتبنه صعود اتمشدر
تا مرجانه واروب اندن آثار نباتيه دن نشو ونما بولوب اول مرتبه دن
دخى عروج ايدوب تخمسز بتن نباتات مرتبه سنه كتشدر بعده تخم ايله
بتن نباتات مرتبه سنه اندن صورت اشجاره واروب اندن تا نخل
خرمايه يتشدر ومرتبهٔ خرمادن مرتب حيوانه عروج ايدوب نيجه سنين
اول مراتبده مقر اولمشدر تا قفص وصورتده انسانه مشابه اولون نسناس
وميمون مرتبه سنه بولمشدر واول مرتبه دن دخى عروج ايدوب صورت
انسانه كلمشدر پس اول انسانك كمالده صورت وسيرتنده ترقى ايدوب
انسان كامل مرتبه سنه كيدوب اخلاق الهيه ايله طولمشدر اول كمك

معرفته ایروب عقل کله واصل اولمشدر وبو مرتبه ده اول دائره
وجود جمع اولوب ونهایت بولمشدر زیرا امر وجود عام دوری
بولمشدر وبو وجود ساری بر دائره شکلنده رسم اولنشدر وانک
ابتداسی عقل اول وانتهاسی انسان کامل قیلمشدر پس دائره وجودک
آخری اولنه طوتوب انسان کامله متصل اولوب تم بیلمشدر اما
فیض ربانی جمیع موجوداته برابر واصلدر ومجموعی موجودات
اول سنته متوجه وناظردر وهرکس قابلیتی قدر فیض فیاضنه
قائلدر چونکه وجود ساری اولان فیض ربانی مظاهر متنوعه ده
ظهور ایدوب مراتب کثیره ده مقرون اولمشدر پس هر مظهر و
صورتک صبغیه بو باتوب مقتضاسنجه بر نوع صالمشدر و بر
وجود صور مختلفه ایله ظهوره کلمشدر وهر نسنه نک بر اسمی
واردرکه اول اسم انکا ربّ اولمشدر وهرکیمکه کندی ربّ مقیدی
تربیه سنده قالمشدر اولکمسه حقی اونودوب خود پرست اولمشدر

وجمیع

وجمیع اوقاتنده عالم خلق ایله جنک وجدال ایدوب کندولی
انکار واعتراض آتشنه صالمشدر وتدبیر امور ایله بحر
غمومه طالمشدر وکیمکه کندو ربیسی تربیه سندن چقوب
ربّ الارباب دائره سنه داخل اولمشدر اخفی سجن طبیعیدن
قضاء روحه کلمشدر اولکمسه صنم نفسکی کسر ایدوب
صمد پرست اولمشدر وجمیع اوقاتنده جمله خلق ایله صلح
وصلوح قیلوب توفیض امور ایله هر عزتن آزاد اولمشدر
وسعادت ابدیه بولمشدر زیراکه انسان کامل اولوب عقل
کله واصل اولمشدر ودوره سنی تم ایدوب هر مرادی
حاصل اولمشدر وبو دائرنک وجودی برحکیم الهی رمز
ایدوب قوس عروجنی ابیات خمسه ایله خبر ایدوب عیان
قیلمشدر بیت از جمادی مردم نامی شدم ٥ وز نما مردم بحیوان
بر زدم ٥ مردم از حیوانی وادم شدم ٥ پس چه ترسم که ز مردن

کم شدم • صنف دیکر بدیدم از بشر تا برآوم از ملونك بر و بر
وز ملك هم بایدم جستن رجوع کل شیء هالك الا وجهه
باد دیکر از ملك قربان شدم • انچه اندر وهم نایدآن شدم
ومؤلف مشار الیه حضرتلری کندی حالنی بیان ایله بو معنی
اشعار ایتمشدر قدس سره **شعر** دور ایدوب کلدم جهانه بنه
بر دوران اوله • بن کیدم بوتن سرایه بقلوب ویران اوله •
جوش ایدوب عمان جان جسم کبید داخنه • یره اندره تنم
خاکیله یکسان اوله • بو وجودم طاغی فالقه ایتمه بو کوکی •
شش جهانم اجله بر حدی یوق میدان اوله • دورت یاندن نار و
باد و آب خاك ایده هجوم • بنلکم اندر اوب بو وارلغم نابود اوله •
طاغیله اولنوز ایکی حرف اوله تمام • نقطهٔ سرم قمونك کوهرینه
کان اوله • جمله افکار خواصم حشر اوله بر عرصه ده • قالقلر
هب بکیدن صانکم بهارستان اوله • بوم تبلیدر اوکون هر معنی

بر صورت

کیدرکم • نبات و کیمی حیوان کیمی انسان اوله • قدریه دو
عالم
سنلر کلوب فکر ایده لر احوالمی • هر بری بیلکده عاجز واله و حیران
اوله • هرکیم استر بو نیازی دره منده اول زمان • سوزلرینی اوقوینکم
سرینه مهمان اوله • و ممکندر که واجب الوجود ایله ممکن الوجودی
بر دائره فرض ایده سنکم الی بر خط مستقیم ایله ایکی برابر
تقسیم ایدر و الخط موهوم و قطر دائره دیرلر پس بو خط ایله
بو دائره ایکی قوس شکلنده کورینور چونکه بو هستی موهومدت
عبارت اولور خط موهوم رجوع اصله واصل ایله میانه دت
دفع اولنور پس شکل دائره کما هو بر کورینور وقاب وسیعه اولدی
سری انی بیلنور ایدی مذهب حکما اوزره دوران وجودی بو مقدار
بیان ایله ختم اولندی وصورت دائره بودر کیم رسم اولندی

کتبه الحقیر الحسین بن آل عبا

عقل اول
عقول تسعه
نفس كل
نفوس تسعه
فلك اعظم
فلك بروج
فلك زحل
فلك مشترى
فلك مريخ
فلك شمس
فلك زهره
فلك عطارد
فلك قمر
كيفيت حرارت
كيفيت برودت
كيفيت رطوبت
كيفيت يبوست
كره نار
كره هوا
كره ماء
كره خاك
وبو نصف دائره قوس عروجيدر كه طريق معاد و عود عبارتدر

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı | Hacı Mahmud
Demirbaş No | 3221
Eski Kayıt No |